

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/71/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017200195
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7017200195.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci sťažovateľa (predtým žalobcu): STEEL TRANS, s. r. o., so sídlom Rozvojová 2, Košice - Juh (predtým Adlerova 1), Košice, IČO: 31 674 160, zastúpeného: Agile & Clever, s. r. o., Advokátska kancelária, so sídlom Rázusova 49, Košice, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 24309-2/2017-BA zo dňa 19.01.2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 1Sa/13/2017-130 zo dňa 19.01.2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 1Sa/13/2017-130 zo dňa 19. januára 2018 z a m i e t a .

Sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach rozsudkom, č. k. 1Sa/13/2017- 130 zo dňa 19.01.2018, podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z., Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej, č. 24309-2/2017-BA zo dňa 19.01.2017, ktorým zamietla odvolanie žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č. 473/2016-KEM-DGP zo dňa 08.11.2016, ktorým táto podľa § 234 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), uložila žalobcovi povinnosť vrátiť jej sumu vyplatennej dávky garančného poistenia 47.729,70 €, vyplatenú zamestnancom žalobcu v období od 01.06.2016 do 06.10.2016, zvýšenú od 01.06.2016 o úrok z vyplatennej dávky garančného poistenia vo výške základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky, platnej v deň jej vrátenia.

2. Správny súd zistil z obsahu spisového materiálu žalovaného, že zo strany zamestnancov žalobcu, v období od mája 2016 do septembra 2016, bolo Sociálnej poisťovni, pobočka Košice, doručených 30 žiadostí o dávku garančného poistenia, ktorými si jednotliví zamestnanci žalobcu uplatnili neuspokojené nároky z pracovnoprávneho vzťahu u žalobcu. Bolo zistené, že uznesením zo dňa 10.12.2015, vyhlásil Okresný súd Košice I. konkurz na majetok žalobcu. Z dôvodu splnenia podmienok nároku na dávku

garančného poistenia podľa § 102 v ods. 1 zákona, Sociálna poisťovňa priznala a vyplatila v období od 01.06.2016 do 06.10.2016 jednotlivým zamestnancom žalobcu dávky garančného poistenia v celkovej výške 47.729,70 €. Uznesením Okresného súdu Košice I., zverejneným v Obchodnom vestníku Slovenskej republiky dňa 13.04.2016, s právnymi účinkami ku dňu 14.04.2016, bolo začaté reštrukturalizačné konanie voči žalobcovi. Uznesením zo dňa 13.05.2016, s právnymi účinkami ku dňu 21.05.2016, bola povolená reštrukturalizácia žalobcu. Uznesením zo dňa 24.05.2016, s účinkami ku dňu 01.06.2016, bolo zastavené konkurzné konanie voči žalobcovi. Žalobca bol výzvou zo dňa 06.10.2016 vyzvaný na splnenie povinnosti, vrátiť Sociálnej poisťovni, pobočka Košice, sumu vyplatenej dávky garančného poistenia, zvýšenú o úrok vo výške diskontnej úrokovej sadzby platnej v deň jej vrátenia, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu o zastavení konkurzného konania. Žalobca na výzvu reagoval listom, v ktorom vyjadril nesúhlas s vrátením sumy vyplatenej dávky z garančného poistenia, na čo prvostupňový orgán verejnej správy vydal rozhodnutie podľa § v 234 ods. 6 zákona.

3. Podľa právneho názoru súdu, zamestnancom žalobcu vznikol podľa § 102 ods. 1 zákona voči žalovanému nárok na dávky garančného poistenia. Ak Okresný súd Košice I. uznesením zo dňa 31.05.2016 rozhodol o zastavení konkurzného konania z iného dôvodu ako pre nedostatok majetku, potom správne postupovala žalovaná, ak vyplatila dávky garančného poistenia zamestnancom žalobcu v období od 01.06.2016 do 06.10.2016. Pretože konkurzné konanie bolo zastavené z iného dôvodu ako pre nedostatok majetku, vznikla žalobcovi priamo zo zákona povinnosť, vrátiť žalovanej sumu vyplatenej dávky garančného poistenia, zvýšenú o príslušný úrok. Tvrdenia žalobcu, že od 01.06.2016 sa žalobca nepovažuje za platobne neschopného, a že žalovaná si mala uplatniť pohľadávku v reštrukturalizačnom konaní, prípadne tak mali urobiť zamestnanci žalobcu, súd nepovažoval za dôvodné. Zastavenie konkurzného konania, absencia zákonnej úpravy zániku platobnej neschopnosti a ani povolenie reštrukturalizácie, nemalo žiadny vplyv na platobnú neschopnosť žalovaného, ktorá nepochybne nastala dňa 05.11.2015.

4. Súd sa vysporiadal aj s námietkou žalobcu, týkajúcou sa lehoty 60 dní, ktorá je lehotou poriadkovou a nie prekluzívnou, upravenou v ustanovení § 114 ods. 1 zákona.

5. Krajský súd sa pri rozhodovaní v predmetnej veci opieral o ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 9Sžso/60/2011 a 9Sžso/7/2011.

6. Na základe uvedených dôvodov žalobu ako nedôvodnú zamietol a rozhodol o trovách konania.

7. Voči rozsudku krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f/ a g/. Uviedol, že súd sa v odôvodnení rozhodnutia obmedzil len na strohé konštatovanie o správnosti postupu žalovanej, bližšie však neobjasnil, prečo postup žalovanej považuje za zákonný. Nevysporiadal sa s argumentáciou žalobcu ohľadom skutkového a právneho stavu veci a označil námietky žalobcu za nedôvodné a právne irelevantné. Rozhodnutie prvostupňového súdu považuje preto za nedostatočne odôvodnené, vychádzajúce z nedostatočne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Poukázal na ustanovenie § 102 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a zdôraznil, že na vznik nároku zamestnanca na dávku garančného poistenia sa vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to vznik platobnej neschopnosti zamestnávateľa a neschopnosť uspokojiť nároky zamestnancov v období trvania jeho platobnej neschopnosti, t. j. od doby od 05.11.2015 do 31.05.2016.

9. Sťažovateľ odkázal na ustanovenie § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z., § 16 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a uviedol, že sa stal platobne neschopným od 05.11.2016 s tým, že rozhodnutím súdu s právnymi účinkami ku dňu 14.04.2016 došlo k začatiu reštrukturalizačného konania a týmto momentom došlo zo zákona k prerušeniu konkurzného konania. Rozhodnutím s právnymi účinkami ku dňu 21.05.2016 bola povolená reštrukturalizácia žalobcu a ďalším rozhodnutím s právnymi účinkami ku dňu 01.06.2016 súd zastavil konkurzné konanie z dôvodu povolenia

reštrukturalizácie. Od momentu prerušenia konkurzného konania sa podľa názoru sťažovateľa, tento viac nepovažuje za platobne neschopného. Absencia zákonnej úpravy k zániku platobnej neschopnosti, či momentu zastavenia výplaty dávok garančného poistenia v žiadnom prípade neopravňuje žalovanú na svojvoľný výklad zákona. Ak určité skutočnosti zákon výslovne neupravuje, je v takom prípade namieste uplatniť gramatický a logický výklad jednotlivých ustanovení. Ak teda začatie konkurzného konania sa považuje za moment vzniku platobnej neschopnosti, potom zastavením konkurzného konania dochádza k zániku platobnej neschopnosti. Ak teda je žalovaná povinná vyplácať dávky len ak nastanú a trvajú dôvody vymedzené v § 102 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., potom možno vyvodiť záver, že odpadnutím niektorého z dôvodov v ustanovení § 102 ods. 1, žalovanej táto povinnosť zaniká. Súd jednotlivé skutočnosti týkajúce sa vzniku a zániku platobnej neschopnosti žalobcu nezohľadnil, zákonné ustanovenia vykladal nesprávne, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil a dospel k nezákonnému rozhodnutiu.

10. Ustanovenie § 103 ods. 2 zákona, o ktoré sa opierala žalovaná hovorí o rozsahu dávky garančného poistenia, v akom môže byť zamestnancovi poskytnutá, nie o podmienkach vzniku nároku zamestnanca na túto dávku. Čo sa týka momentu zastavenia výplaty dávok, tento takisto vychádza z ustanovenia § 102 ods. 1 čo znamená, že Sociálna poisťovňa je povinná vyplácať dávky len pokým trvajú dôvody vymedzené v predmetnom ustanovení.

11. Nesprávny výklad žalovanej spočíva aj v tom, že sa podľa jej názoru jedná o prednostnú pohľadávku, ktorá sa neuplatňuje prihláškou v reštrukturalizačnom konaní. Tieto nároky vznikli z dôvodu a počas trvania platobnej neschopnosti žalobcu, teda od okamihu začatia reštrukturalizačného konania, preto mali byť uplatnené prihláškou v tomto konaní. Rozhodnutím publikovaným v Obchodnom vestníku dňa 13.02.2017 bol potvrdený reštrukturalizačný plán a ukončené reštrukturalizačné konanie, a preto podľa § 155 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, týmto dňom zaniklo právo veriteľov, ktorí riadne a včas neprihlásili svoje pohľadávky, vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi.

12. Lehota pre podanie žiadosti o dávku garančného poistenia je podľa § 184 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. stanovená na 60 dní od vzniku platobnej neschopnosti alebo odo dňa skončenia pracovnoprávneho vzťahu. V prípade zamestnancov sťažovateľa došlo k skončeniu pracovného pomeru s okamžitým skončením alebo dohodou, nie z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa. V tejto súvislosti poukázal na § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., z ktorého vyplýva, že zamestnanci ako príjemcovia dávok, sú povinní tieto vrátiť. Konštatovanie súdu, že sa v danom prípade jedná len o poriadkovú úpravu, je v rozpore s princípom právnej istoty, pričom za podmienok, ktoré konštatoval súd, by si zamestnanci mohli podávať žiadosti bez časového obmedzenia. Za nesprávne považuje tvrdenie žalovanej, že časovou hranicou pre podanie žiadosti je trojročná premlčacia lehota podľa § 114 ods. 1 zákona, ktorá sa však týka nároku na výplatu dávky, nie práva podať žiadosť o priznanie dávky garančného poistenia.

13. Sťažovateľ považuje judikatúru najvyššieho súdu, na ktorú poukázal krajský súd za irelevantnú pre účely predmetného konania. Právny názor jediného súdu a jediného senátu nemožno považovať za ustálenú judikatúru.

14. Predmetom citovanej judikatúry bolo posúdenie momentu vzniku pohľadávky Sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi a rozdiel medzi charakterom záväzku poisťovne voči zamestnancom a záväzkov zamestnávateľa voči zamestnancom. V tomto konaní je však spornou otázkou splnenia alebo nesplnenia podmienok pre vznik nároku zamestnancov na dávku garančného poistenia. K danej otázke sa najvyšší súd v predmetných rozsudkoch nevyjadril, a preto nemôžu slúžiť ako podklad pre rozhodnutie súdu v predmetnej veci.

15. Na základe uvedených dôvodov žiadal sťažovateľ kasačný súd, aby napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo aby rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti trvala na svojom vyjadrení k žalobe zo dňa

06.04.2017 a v plnom rozsahu sa stotožnila s odôvodnením rozsudku Krajského súdu v Košiciach, ktorý považuje za vecne správny a zákonný.

17. K sťažnostným bodom uviedla, že nesúhlasí s výkladom zákonných ustanovení zo strany sťažovateľa. Ustanovenie § 102 ods. 1 nestanovuje, že neuspokojené nároky zamestnancov musia vzniknúť v období platobnej neschopnosti zamestnávateľa, v jeho prípade v období od 05.11.2015 do 31.05.2016. V aplikačnej praxi je bežné, že zamestnávateľ určité obdobie neuspokojuje nároky zamestnancov z pracovnoprávných vzťahov a až následne podá návrh na vyhlásenie konkurzu. V takýchto prípadoch, ak dotknutí zamestnanci spĺňajú všetky zákonom stanovené podmienky, nárok na dávku garančného poistenia je priznaný, pretože zákon žalovanej neumožňuje nepriznať nárok na dávku garančného poistenia z dôvodu, že neuspokojené nároky nevznikli v období platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

18. Žalovaná zdôraznila, že podľa § 103 ods. 2 zákona, neuspokojené nároky zamestnancov musia spadať do obdobia 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa a nie do obdobia od podania návrhu na vyhlásenie konkurzu do zastavenia konkurzného konania. Neuspokojené nároky dotknutých zamestnancov sťažovateľa vznikli v období pred vznikom jeho platobnej neschopnosti, a to v zásade v období od decembra 2014 do septembra 2015, pričom žalobca sa stal platobne neschopným dňa 05.11.2015.

19. Žalovaná nesúhlasila s právnym názorom žalobcu, podľa ktorého sa dňom právoplatnosti uznesenia súdu o zastavení konkurzného konania žalobca viac nepovažuje za platobne neschopného. Z toho, či bol žalobca aj v období od 01.07.2016 platobne neschopný, je v konaní o jeho povinnosti vrátiť sumu vyplatenej dávky garančného poistenia právne irelevantné. Účelom dávky garančného poistenia je uspokojiť nároky zamestnancov, ktoré z dôvodu platobnej neschopnosti nemôže uspokojiť ich zamestnávateľ. Žalobca pracovnoprávne nároky svojich zamestnancov neuspokojil, títo požiadali o dávku garančného poistenia, a keďže splnili všetky zákonom stanovené podmienky, bola im táto dávka priznaná. Súd v danom prípade rozhodol o zastavení konkurzného konania voči žalobcovi z iného dôvodu ako pre nedostatok majetku, žalobcovi teda podľa § 234 ods. 6 zákona vznikla povinnosť vrátiť Sociálnej poisťovni sumu vyplatenej dávky garančného poistenia, zvýšenú o príslušný úrok. Skutočnosť, či žalobca bol alebo nebol odo dňa 01.07.2016 platobne neschopný, nemá v zmysle zákona vplyv na priznanie nároku na dávku garančného poistenia jeho zamestnancom a ani na jeho povinnosť vrátiť sumu vyplatenej dávky garančného poistenia.

20. Žalovaná nesúhlasila s výkladom § 102 ods. 1 zákona sťažovateľom, pretože dávka garančného poistenia sa vypláca jednorazovo. Vzhľadom na špecifický charakter dávky garančného poistenia, nie je možné zastaviť jej výplatu, pretože podľa § 112 ods. 6 zákona je možné zastaviť výplatu dávky až odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka vyplatila. Ak žiadateľ o dávku garančného poistenia splní všetky zákonné podmienky, Sociálna poisťovňa mu musí nárok na dávku garančného poistenia priznať a vyplatiť. Zastaviť výplatu dávky garančného poistenia zákon neumožňuje, keďže sa táto dávka vypláca jednorazovo.

21. Žalovaná ďalej k námietkam sťažovateľa uviedla, že v danom prípade sa jedná o prednostnú pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizačnom konaní neuplatňuje. Nejedná sa o pohľadávky zamestnancov žalobcu ale o pohľadávku žalovanej, ktorá je po nadobudnutí právoplatnosti svojho rozhodnutia o povinnosti zamestnávateľa vrátiť vyplatenú sumu dávky garančného poistenia oprávnená rozhodnúť aj o spôsobe uplatnenia svojej pohľadávky ako prednostnej pohľadávky podľa § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Spôsob uplatnenia pohľadávky Sociálnej poisťovne nie je predmetom skúmania v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o povinnosti žalobcu vrátiť vyplatenú sumu dávky garančného poistenia.

22. K námietke ohľadom výkladu § 184 ods. 6 zákona žalovaná uviedla, že toto nestanovuje povinnosť Sociálnej poisťovni nepriznať nárok na dávku garančného poistenia z dôvodu nedodržania lehoty

stanovenej v predmetnom ustanovení. Z uvedeného dôvodu zastáva názor, že táto lehota je lehotou poriadkovou a nie prekluzívnou. Uvedenú skutočnosť podporuje aj okolnosť, že predmetné ustanovenie je súčasťou tretej časti zákona - konanie vo veciach sociálneho poistenia. V tejto súvislosti poukázala na § 103 ods. 2 zákona a uviedla, že zamestnanci žalobcu si uplatňovali nároky z pracovnoprávneho vzťahu k začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Pretože platobná neschopnosť žalobcu vznikla dňa 05.11.2015, obdobím posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu, predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti na uplatnenie neuspokojených nárokov garančného poistenia je obdobie od 05.05.2013 do 04.11.2015. Všetky nároky zamestnancov žalobcu uspokojené dávkou garančného poistenia spadali do uvedeného obdobia posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu, predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

23. V dotknutom konaní je, podľa názoru žalobcu, sporná otázka splnenia podmienok pre vznik nároku zamestnancov na dávku garančného poistenia. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 9Sžso/ 60/2011 zo dňa 25.04.2012, v ktorom bol riešený obdobný skutkový stav.

24. Na základe uvedených dôvodov žalovaná navrhla, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalobcu zamietol podľa § 461 SSP.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

26. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

27. Podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z., zamestnávateľ je na účely tohto zákona platobne neschopný, ak bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu. Deň vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň doručenia návrhu na vyhlásenie konkurzu príslušnému súdu.

28. Podľa § 18 ods. 1 a 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v účinnom znení, povinne garančne poistený je zamestnávateľ zamestnanca v pracovnoprávnom vzťahu a člena družstva, ktorý je v pracovnom vzťahu k družstvu.

Nárok na dávku garančného poistenia z garančného poistenia zamestnávateľa má jeho zamestnanec uvedený v odseku 1 po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.

29. Podľa § 102 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z., zamestnanec zamestnávateľa podľa § 18 má nárok na dávku garančného poistenia, ak jeho zamestnávateľ sa stal platobne neschopný a nemôže uspokojiť nároky tohto zamestnanca, ktorými sú:

- a) nárok na mzdu a náhradu za čas pracovnej pohotovosti,
- b) nárok na príjem plynúci členovi družstva z pracovného vzťahu k družstvu,
- c) nárok na odmenu dohodnutú v dohode o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru,
- d) nárok na náhradu mzdy za sviatky a pri prekážkach v práci,
- e) nárok na náhradu mzdy za dovolenku, na ktorú vznikol nárok počas kalendárneho roka, v ktorom vznikla platobná neschopnosť zamestnávateľa, ako aj za predchádzajúci kalendárny rok,
- f) nárok na odstupné, ktoré patrí zamestnancovi pri skončení pracovného pomeru,
- g) nárok na náhradu mzdy pri okamžitom skončení pracovného pomeru,
- h) nárok na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru,
- i) nároky cestovných, sťahovacích a iných výdavkov, ktoré vznikli pri plnení pracovných povinností,

- j) nárok na náhradu vecnej škody v súvislosti s pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
 - k) nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca podľa osobitného predpisu,
 - l) súdne trovy v súvislosti s uplatnením nárokov z pracovného pomeru zamestnanca na súde z dôvodu zrušenia zamestnávateľa vrátane trov právneho zastúpenia.
- Zamestnanec nemá nárok na dávku garančného poistenia, ak pracovnoprávny vzťah uzatvoril po vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ak bol na platobnú neschopnosť zamestnávateľa písomne upozornený.

30. Podľa § 103 ods. 1 až 3 zákona č. 461/2003 Z. z., dávka garančného poistenia podľa § 102 písm. a/ až h/ sa poskytne v sume príslušného nároku zníženého o poistné na zdravotné poistenie, poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti, ktoré je povinný platiť zamestnanec, a preddavok na daň alebo daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov, vypočítaných podľa podmienok platných v kalendárnom mesiaci, za ktorý zamestnancovi vznikol uvedený nárok.

Dávka garančného poistenia sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

Dávka garančného poistenia je najviac v sume trojnásobku jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu určeného ku dňu vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Ak platobná neschopnosť vznikla v období od 01. januára do 30. júna kalendárneho roka, použije sa všeobecný vymeriavací základ, ktorý platil v kalendárnom roku dva roky predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikla platobná neschopnosť. Ak platobná neschopnosť vznikla v období od 01. júla do 31. decembra kalendárneho roka, použije sa všeobecný vymeriavací základ, ktorý platil v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikla platobná neschopnosť.

31. Podľa § 109 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z., nárok na nemocenskú dávku, dôchodkovú dávku, úrazovú dávku, dávku garančného poistenia a dávku v nezamestnanosti (ďalej len „dávka“) vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, ak tento zákon neustanovuje inak. Nárok na dávku zamestnanca nezávisí od plnenia povinností zamestnávateľa platiť a odvádzať poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na úrazové poistenie, poistné na garančné poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti; to neplatí na nárok na dávku zamestnanca zamestnávateľa uvedeného v § 7 ods. 2.

Nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

32. Podľa § 113 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., nárok na dávku nezaniká uplynutím času.

33. Podľa § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., nárok na výplatu dávky alebo jej časti sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili.

34. Podľa ust. § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka. Odseky 1 a 2 platia rovnako.

35. Podľa § 184 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., žiadosť o priznanie dávky garančného poistenia podáva zamestnanec do 60 dní od vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo odo dňa skončenia pracovnoprávneho vzťahu.

36. Podľa § 234 ods. 1, 2, 3 a 6 zákona č. 461/2003 Z. z., zamestnávateľ, predbežný správca konkurznej podstaty alebo správca konkurznej podstaty sú povinní oznámiť pobočke Sociálnej poisťovne platobnú neschopnosť zamestnávateľa do ôsmich dní od jej vzniku.

Zamestnávateľ, predbežný správca konkurznej podstaty alebo správca konkurznej podstaty a zamestnanec sú povinní oznámiť príslušnej pobočke všetky informácie súvisiace s poskytnutím dávky garančného poistenia.

Zamestnávateľ, predbežný správca konkurznej podstaty alebo správca konkurznej podstaty sú povinní potvrdiť zamestnancovi nároky z pracovnoprávneho vzťahu podľa § 102 ods. 1 za posledné tri mesiace pracovného pomeru pred vznikom platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo za posledné tri mesiace pred skončením pracovnoprávneho vzťahu. Potvrdenie o nárokoch zamestnanca z pracovnoprávneho vzťahu súčasne predloží príslušnej pobočke.

Ak súd rozhodol o odmietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo zastavil konkurzné konanie z iného dôvodu ako pre nedostatok majetku, zamestnávateľ je povinný vrátiť Sociálnej poisťovni sumu vyplatenej dávky garančného poistenia zvýšenú o úrok vo výške diskontnej úrokovej sadzby platnej v deň jej vrátenia, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu o odmietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo o zastavení konkurzného konania.

37. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, dlžník je v úpadku, ak je platobne neschopný alebo predĺžený. Ak dlžník podá návrh na vyhlásenie konkurzu, predpokladá sa, že je v úpadku.

38. Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ak sa počas konkurzného konania začne konanie o riešení krízovej situácie na finančnom trhu alebo ak súd začne reštrukturalizačné konanie, ktoré sa týka toho istého dlžníka, prebiehajúce konkurzné konanie sa do zastavenia konania o riešení krízovej situácie na finančnom trhu alebo reštrukturalizačného konania alebo do povolenia reštrukturalizácie prerušuje; ak súd v reštrukturalizačnom konaní reštrukturalizáciu dlžníka povolí, prerušené konkurzné konanie bezodkladne uznesením zastaví. To isté platí, ak už prebieha reštrukturalizačné konanie a súd ohľadom toho istého dlžníka začne konkurzné konanie. Počas prerušenia konkurzného konania z dôvodu prebiehajúceho konania o riešení krízovej situácie na finančnom trhu alebo reštrukturalizačného konania účinky podľa § 14 ods. 5 nepôsobia.

39. Podľa § 108 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ak dlžníkovi hrozí úpadok alebo je v úpadku, môže poveriť správcu vypracovaním reštrukturalizačného posudku (ďalej len „posudok“) na účely zistenia, či sú splnené predpoklady na jeho reštrukturalizáciu. Tým nie je dotknutá povinnosť dlžníka včas podať návrh na vyhlásenie konkurzu.

40. Z obsahu predloženého spisu žalovanej kasačný súd zistil, že dňa 03.12.2015 sťažovateľ doručil Sociálnej poisťovni oznámenie zamestnávateľa o vzniku platobnej neschopnosti. Sťažovateľ ako zamestnávateľ predložil zoznam zamestnancov, ktorým za obdobie jún 2015 až november 2015 neboli vyplatené mzdy. Zamestnanci, ktorým neboli vyplatené mzdy požiadali o vyplatenie dávky garančného poistenia, pričom zoznam žiadateľov bol porovnaný so zoznamom predloženým sťažovateľom a bolo zistené, že títo sa nachádzali v zozname nevyplatených miezd za konkrétne obdobia. V spise sa nachádzajú doklady z ktorých vyplýva, že dňom vzniku platobnej neschopnosti sa stal deň 05.11.2015. Okresný súd Košice I. uznesením zo dňa 24.05.2016 zastavil konkurzné konanie z dôvodu, že uznesením zo dňa 13.05.2016 povolil reštrukturalizáciu dlžníka. Reštrukturalizačné konanie bolo povolené od 21.05.2016 a ukončené bolo dňom 14.02.2017.

41. Od mája 2016 do septembra 2016 bolo Sociálnej poisťovni, pobočka Košice, doručených 30 žiadostí o dávku garančného poistenia zamestnancami sťažovateľa. V období od 01.06.2016 do 06.10.2016 vyplatila žalovaná jednotlivým zamestnancom spolu sumu 47.729,70 €. Uplatnené, neuspokojené nároky z pracovnoprávneho vzťahu boli potvrdené na príslušných tlačivách zamestnávateľom, reštrukturalizačným správcom. Mzdové nároky zamestnancov sa týkali nevyplatených miezd za obdobie predchádzajúce vzniku platobnej neschopnosti sťažovateľa. Žalobca v žalobe ani v kasačnej sťažnosti nevzniesol pochybnosti voči správnosti a úplnosti zoznamu zamestnancov, ktorým boli vyplatené dávky garančného poistenia. Nenamietal výšku jednotlivých dávok, predmetom jeho námietok bol výklad ust. § 102 ods. 1 žalovanou, keď tvrdil, že po zastavení konkurzného konania prestal byť sťažovateľ platobne neschopným, a preto neboli splnené podmienky na poskytnutie dávok garančného poistenia za obdobie 6/2016 až 10/2016 v sume 47.729,70 €, ktoré boli žalovanou vyplatené jeho zamestnancom.

42. Tak ako uviedla žalovaná a krajský súd v napadnutom rozsudku, obdobnú právnu situáciu riešil

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní 9Sžso/60/2011, keď v rozsudku zo dňa 25.04.2012 vyjadril právny názor k mzdovým nárokom zamestnancov voči zamestnávateľovi, ktorý sa stal platobne neschopným: „... dňom doručenia návrhu na vyhlásenie konkurzu príslušnému súdu, sa žalobca (ďalej i „zamestnávateľ“) podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z. stal platobne neschopným a nemohol uspokojiť nárok svojho zamestnanca na mzdu.... Zamestnancovi žalobcu preto podľa § 102 ods. 1 tohto zákona vznikol voči Sociálnej poisťovni nárok na dávku garančného poistenia. Sociálna poisťovňa, pobočka Martin vyplatila dávku garančného poistenia zamestnancovi žalobcu... Z dôvodu povolenia reštrukturalizácie Okresný súd Žilina dňa 03.09.2009 uznesením rozhodol o zastavení konkurzného konania z iného dôvodu, ako pre nedostatok majetku.

Z ustanovenia § 102 vyplýva, že Sociálna poisťovňa neuhrádza za platobne neschopného zamestnávateľa mzdu (náhradu mzdy) ako sa mylne domnieva žalobca, ale vypláca dávku garančného poistenia, ktorej výška vzhľadom na ustanovenie § 103 nemusí zodpovedať nároku zamestnanca na mzdu, ktorú by mu mal zamestnávateľ v skutočnosti vyplatiť. Nevyplatenie mzdy v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa je len predpokladom pre vznik nároku na dávku garančného poistenia.

Je teda rozdiel medzi záväzkom zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu a povinnosťou Sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia. Nárok na mzdu a nárok na dávku garančného poistenia nie sú totožné nároky, nemožno ich zamieňať.

V zmysle § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. sa zamestnávateľ stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne. Z ustanovenia § 234 ods. 6 v spojení s § 178, resp. § 179 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva oprávnenie žalovanej rozhodnúť o povinnosti žalobcu vrátiť dávky garančného poistenia. Jej postup teda vyplýva priamo zo zákona a pohľadávka, o ktorej je príslušná rozhodovať len žalovaná (resp. v prvom stupni pobočka), vzniká len po právoplatnosti takého (v danom prípade preskúmaného) rozhodnutia.

Pokiaľ sa teda krajský súd zaoberal otázkou prednostného alebo neprednostného charakteru pohľadávky, ktorú žalobca v žalobe namietal, konal tak nad rámec svojho oprávnenia. Spôsob následného uplatnenia pohľadávky v reštrukturalizačnom alebo konkurznom konaní nie je a nemôže byť predmetom skúmania v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej. V správnom súdnom konaní súd nemá právomoc rozhodovať o postupe pri uplatňovaní a vymáhaní takej pohľadávky“.

43. V danom prípade k vyššie uvedenému kasačný súd dodáva, že pohľadávka žalovanej voči sťažovateľovi vznikla dňom právoplatnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č. 473/2016 - KEM- DGP zo dňa 08.11.2016, spojitosti s rozhodnutím žalovanej, č. 24309-2/2017-BA zo dňa 19.01.2017, t. j. dňa 30.01.2017. Z uvedeného je zrejmé, že pohľadávka žalovanej nemohla byť prihlásená v konkurznom, resp. reštrukturalizačnom konaní, pretože v čase na prihlasovanie pohľadávok podľa § 28 ods. 2, resp. § 121 zákona č. 7/2005 Z. z., ešte neexistovala.

44. Kasačný súd mal v konaní preukázané, že nároky zamestnancov zamestnávateľa boli uplatnené zákonným spôsobom a za splnenia podmienok podľa § 102 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože boli uplatnené voči Sociálnej poisťovni po tom, ako sa stal sťažovateľ platobne neschopným (okamihom podania návrhu na vyhlásenie konkurzu) a z tohto dôvodu nemohol uspokojiť mzdové nároky svojich zamestnancov. Vyplateniu dávok garančného poistenia zamestnancom predchádzalo doručenie oznámenia Sociálnej poisťovni zo strany sťažovateľa, že sa stal platobne neschopným ako i doručenie zoznamu zamestnancov, ktorým neboli v dôsledku platobnej neschopnosti sťažovateľa vyplatené mzdy za konkrétne uvedené obdobie. Vyplatením predmetných dávok sa sťažovateľ stal dlžníkom Sociálnej poisťovne a vznikla mu voči nej povinnosť podľa § 234 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., vrátiť sumu vyplatených dávok garančného poistenia, zvýšenú o úrok vo výške diskontnej úrokovej sadzby platnej v deň jej vrátenia.

45. Orgány verejnej správy postupovali v súlade so zákonom, keď pristúpili k vyplateniu dávok garančného poistenia zamestnancom platobne neschopného zamestnávateľa, ktorí o nepožiadali. Kasačný súd nesúhlasí s právnym názorom sťažovateľa, že dňom zastavenia konkurzného konania prestal byť platobne neschopným. Konkurzné konanie nebolo zastavené v dôsledku zmeny finančnej situácie sťažovateľa (t. j. že prestal byť platobne neschopným) ale z dôvodu, že úpadok sťažovateľa bol riešený formou reštrukturalizácie, na základe reštrukturalizačného plánu dlžníka. Úpadok sťažovateľa, účinky reštrukturalizačného konania, zanikli až dňom ukončenia reštrukturalizačného konania, dňom

14.02.2017.

46. Podľa názoru kasačného súdu, žalovaný ako aj Krajský súd v Košiciach dostatočne zistili skutkový stav veci, rozhodnutie žalovanej spĺňa zákonom požadované náležitosti, pričom v odôvodnení rozhodnutia sa žalovaná ako i správny súd dostatočným spôsobom vysporiadali s podstatnými námietkami sťažovateľa.

47. V súlade s ustanovením § 441 SSP kasačný súd preskúmaval správnosť rozhodnutia krajského súdu len v rozsahu skutočností a dôvodov žaloby. Na novo uplatnené skutočnosti uvedené v kasačnej sťažnosti neprihliadal.

48. Na základe uvedených dôvodov dospel senát najvyššieho súdu k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

49. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 467 ods. 1 v spojení s ust. § 167 ods. 1 SSP tak, že neúspešnému sťažovateľovi nepriznal ich náhradu.

50. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.